

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 150 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre ... 87-50 Lei.
 Egy hóra ... 12-50 Lei.

Nyitási költségek
 megállapodás szerint

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyes-
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 564

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.
 Boulevardi Regele Ferdinánd L. (József) utca.
 TELEFON-SZÁM: 101

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, december 29.

Konstantin válaszolt az antantnak.

LYON. Athéni táviratok szerint a görög kormány megszövegezte válaszát a szövetségesek jegyzékére és azt a király is jóváhagyta. A jegyzéket valószínűleg a jövő hét folyamán küldik el. A jegyzék visszautasítja a kormány és a király ellen felhozott vádakot és felsorolja azokat a szolgálatokat, amelyeket Görögország a háború alatt és a fegyverszünet óta az antantnak tett.

Be kell jelenteni a gabonát

A napokban rendelet jelent meg, amely szerint Arad városának és a város környékének lakosai 1921. január 5-ig kötelesek bejelenteni gabonakészletüket. Ma a belügyi államtitkárság táviratot intézett dr. Robu János polgármesterhez, amelyben arról értesíti, hogy a rendelet módosítást szenvedett. A módosított rendelet szerint a gabonakészleteket január 1-éig kell bejelenteni. A város lakosai a közérlelmzési hivatalban, a környékbeli lakosok pedig a gáji előjárásnál kötelesek bejelenteni gabonakészletüket.

Kulturzónák Erdélyben.

BUCURESTI. A Közoktatásiügyi miniszterium elhatározta, hogy a vegyes lakosságú vidékeken kulturzónákat fog megállapítani, amelyekben a tanszemélyzet iskolai és iskolán kívüli munkáját intenzívebben fogja szervezni. Ez a zóna Erdélyben, Máramaros, Szatmár, Szilágy, Bihar, Arad és Torontálmegyékre fog kiterjedni. Mindazon régi királyságbeli tanítók és tanárok, akiket a kulturzónába neveznek ki, kapni fognak szorgalmi díjat, a minék összege havi fizetésüknek háromszorosa lesz, azonkívül rendes fizetésük 25 százalékos emelését és költségeket az átköltözésre.

A valutapiac.

Páris, szikratávirat december 26-ról. Dollár 16.8, leu 22.75, márka 23.50. Bucuresti: Dollár 69, márka 1.03. Arad: dollár 68, márka 1.4. Timisoara (Temesvár): Dollár 68, márka 1.4. Budapest. A főzsdén szilárdság uralkodik. Ennek következtében a valutakurzusok lényegesen ugrottak és az értékpiacon is emelkedtek az árak. Tőzsdezárlat: Dollár 540—570, márka 770—790, osztrák korona 87—91, leu 700—730, szokol 640—630, korona- és franciadi-nár 1330—1395.

Elnapolták a képviselőházat.

BUCURESTI. A kamara csüörtöki ülésén Jonescu Ádám kifejtette, hogy a honok beváltása még inkább növelni fogja az ország pénzügyi katasztrófáját és azt kérte, hogy a visszatartott negyven százalékot csak a falusi lakosságnak fizessék ki. *Argetoiam* kijelentette, hogy a koronabeváltás ügye befejezett dolog. *Vajda Sándor* kijelentette, hogy Averescut azért hívta meg kabinetjébe, mert monarchikus érzelmét ismerte.

Averescu elismeri, hogy a szoci-

álistáknak megígérte, hogy velük fog tartani azzal a feltétellel, hogy a dinasztia békén hagyják. Sohasem bizott benne, hogy a szociálisták elismerik, miután azt hitte, hogy uszályhordozók lesznek. (Nagy zaj, heves kiabálás keletkezett, elnök az ülést fel függesztette.) Az ülés újból megnyitása után az indenmitást tárgyalták.

BUCURESTI. A képviselőház üléseit január hó 25-ig elnapolták.

Magyar misszió Bucurestiben. Román—magyar gazdasági tárgyalások.

Megirta az *Aradi Közlöny*, hogy a közel jövőben Románia és Magyarország felveszik a diplomáciai érintkezést, aminek egyik következménye az lesz, hogy a magyar kormány konzulátust létesít Aradon, amelynek hatásköre öt vármegyére terjed ki. A diplomáciai viszony közeli felvételével kapcsolatban budapesti tudósítónk a következőket táviratozza:

A román gazdasági misszió január elején érkezik Budapestre. A misszió kizárólag a két állam közvetlen gazdasági összeköttetéséről tárgyal az illetékes magyar tényezőkkel. A magyar gazdasági misszió legközelebb Bucurestbe utazik. A misszió vezetője *Mastrevice Szilárd*; rendkívüli követ lesz, aki egyelőre csak de fakto képviselője lesz a magyar államnak. A gazdasági misszió nemsokára át fog alakulni de jure képvisletté.

A magyarság szervezkedése.

(Tanasescu belügyi államtitkár nyilatkozata.)

CLUJ. (Kolozsvár.) A magyarság politikai szervezkedéséről *Tanasescu* belügyi államtitkár a következő nyilatkozatot tette:

A magyar kisebbség politikai aktivitását és mostani megmozdulását éppen a magyarság szempontjából természetesnek és szükségesnek találom. Magától értetődik, hogy ennek a politikai megmozdulásnak nem szabad az állam és jogrend ellen irányulnia. A megadott közjogi kereteken belül azonban legteljesebb szabadságában áll minden itt élő nem-román nemzetnek, hogy jogait, legyenek azok kulturálisak, vagy politikaiak, érvényesíteni és biztosítani akarja. Nem lehet a célunk, hogy ebben megakadályozzuk; sőt kötelességünk támogatni. A szervezkedés technikai kivételére nézve a katonai rend-

szabályok érvényesek. Nem lehet azonban, hogy ezek a katonai engedélyek a legkisebb akadályul szolgálhassanak. A magyar politikai megmozdulás azért is kívánatos, mert ezzel a nyílt, becsületos politikai tényezők veszik át a szót. Természetes hogy a titkos politizálással szemben könnyen felmerülhet az irredentizmussal gyanúja. Még egyszer hangsúlyozom, hogy mindaddig, amíg ez a szervezkedés és a magyarság politikai megmozdulása nem célozza az állam biztonságának veszélyeztetését, semmi kifogásunk ellene nem lehet. Másfelől pedig ezzel a szervezkedéssel tudni fogjuk, hogy valóban kik képviselik a magyarságot, mi a magyarság kívánságai és így meg lesz adva az az út, amely a kölcsönös kiegyenlítéshez és a békés együttműködés biztosításához szükséges.

Rémhírek a falun.

Érdekes ügyben kereste fel ma több megyei község nagyszámú küldöttsége dr. *Beles Jenő* alispánt. A falusi emberek arra kérték az alispánt, adjon felvilágosítást arra nézve, hogy tényleg megadóztatják-e a szárnyas jószágot. Elmondották, hogy ismeretlen emberek végigjárják a községeket és mint a népszámlálással

kapcsolatban is különböző kellemtelen híreket terjesztettek, most is azt híresztelik, hogy a közérlelmzési államtitkárság azért kizitotta a házi szárnyasokról statisztikát, mert a szárnyasokat meg akarják adóztatni. Dr. *Beles* alispán megnyugtatta az egyszerű falusi embereket s azzal küldte őket haza, hogy az ilyen hírek terjesztőit jelentsék fel.

Fényes László védekezése.

BÉCS. A budapesti büntető törvényszék vádtanácsa még folytatja a Tisza-féle perben az ügyészség vádirata ellen benyújtott kifogások tárgyalását. A tárgyalást zárt ajtók mellett tartják s a kiszivárgott hírek szerint *Fényes László* hírlapíró, amikor kihallgatták, elkápráztatta a bíróságot. Bírak és ügyészek csodálkozással hallgatták *Fényes László* fejtegetéseit. *Fényes László* aprólékos részletességgel foglalkozott a vád egész komplexumával és határozatosan védte önmagát, mint *Kéry Pál* hírlapíró. Bécsi jogász körökben beszélnek, hogy *Fényesnek* sikerült megdöntenie a vád minden állítását és hebizonyította, hogy a gyilkosságban való felbujításban nemcsak nem volt része, hanem a nemzeti tanácsban *Károlyival* és *Hock Jánossal* együtt a legerőteljesebben elítélte azt. Valószínű, hogy *Fényes* vizsgálati fogságát megszüntetik.

LEGUJABB.

(Pusztulnak a magyar gyermekek.) *Gené.* Magyarországon, — mint a Vörös Kereszt Egyesületek nemzetközi ligája jelenti — *Redlow James* kapitánynak az amerikai Vörös Kereszt magyarországi megbízottjának adatai szerint százezer gyermek közül negyvenötezer szorul külföldi segítségre. Huszonötezer csecsemő életveszedelemben van a táplálkozás hiánya miatt.

(A görög kormány marad.) A görög kormány nem mond le. Az angol és francia követek legközelebb elhagyják Athent. Elutazásuk nem jelenti a diplomáciai viszony megszakítását, hanem csupán személyváltozást.

(Pasics — miniszterelnök.) *Belgrad.* Miután a jugoszláv kormány lemondott és eddig senkinek sem sikerült az új kabinetet megalakítani, *Sándor* régens *Pasicsot* bizta meg kormányalakítással. *Pasics* a megbízatást elfogadta.

(Szünetel a Máv. teherforgalma.) *Budapest.* A Magyar Államvasutak igazgatósága a december 27-ig elrendelt teherforgalmi korlátozást bizonytalan időre meghosszabbította.

(Debrecen az egyetemekért.) *Debrecen.* A városban mozgalom indult meg azért, hogy ott három egyetemet koncentráljanak. A mozgalom azt célozza, hogy a debreceni egyetemet egyesítsék a volt clujai (kolozsvári) és pozsonyi egyetemekkel.

(A magyar munkakérdés rendezése.) *Budapest.* Gróf *Teleky Pál* miniszterelnök újra felveszi a tárgyalásokat a szociáldemokrata párt vezetőivel a munkakérdés rendezése ügyében.

Irodalom és művészet.

A színház heti műsora.

Szerda: Pillangó főhadnagy. (A. bérlet.)

Csütörtök: Pillangó főhadnagy. (B. bérlet.)

Péntek: Lumpaciuss vagabundus. (C. bérlet.)

Szombat d. u.: Csárdáskirálynő. Este: Lumpaciuss vagabundus. (A. bérlet.)

Vasárnap d. u.: Vereshaju, népszínmű. Este: Cigánygrófnő. (B. bérlet.)

A névtelen asszony című hatóságos dráma legnap részben új szereposztásban került színre, ami javára szolgált az előadásnak. Földes Mihály a védőügyvéd szerepében legszebb sikereinek egyikét aratta. Játékát az érzelem, a szív és az átgondoltság dominálták. A latentumos színész a közönség nyílt színterén is megtapsolta. Mészáros Béla, a kinek lehetőségét nem lehet kétségbe vonni, a szerető szerepében produkált kiváló alakítást. Igen értelmesen játszott Olasz Lajos és Selmeczy Mihály, ugyancsak Jakabffy Ilonka, Csige Böske drámai erőből duzzadó művészi alakítása, Várnay és Győző pompás humora, Forgács nemes komorsága régi ismerősök a közönségnek, amely szép számban jelent meg a színházban. (Ky.)

A pillangó főhadnagy két előadására már elővételben szétkapkodta a jegyeket a közönség. A népszerű magyar operettet ezúttal eredeti beállításban ismeri meg a közönség, a főszerepeket Horváth Mici, H. Harmath Józsa, Thomai Masi, Jakabffy, Selmeczy, Várnay és Győző játsszák.

Szilveszter esteján színházunkban Lumpaciuss vagabundus harmadik felvonásában nagyszabású hangversennyel lepi meg a közönséget a színházulat. A hangversenyen közreműködnek: Váradi Margit, Halmos Mici, Szegő Lili, Thomai Masi, Bárics, Takács, Ocskay, Jakabffy.

A Cigánygrófnő vasárnapi reprize egy zajos sikerű bemutató jegyében fog lezajlani, olyan nagy érdeklődés nyilvánul meg ez iránt a régen nem látott nagyszerű operett iránt.

A hétfői színházi Rákosi ünnepre, melynek keretében az író legjobb darabja, a Magdolna kerül színre, már árulják a jegyeket a színházi pénztár.

Délutáni előadások. Szombaton délután a legkiválóbb magyar operettek egyikét, a Csárdáskirálynőt játsszák a színházban. Vasárnap délután a Vereshaju népszínmű kerül színre.

A Modern Kabaré mai pikáns műsorán az Agyrajártó című kitűnő életkép és a Csendes lakó című pompás bohózat kerül bemutatásra. A kacagató darabokban Várady, Nádassy, Réthy Irén és Mezey Nelly játsszák a főszerepeket. Az összes tagok nagyszerű műsorral szerepelnek. Csütörtökön a Várady-pár búcsúfellépése lesz.

Szegő Lili és Forrai Mihály Szilveszterkor a Fehér Kereszt nagyszínműben tartandó zárkörű táncestélyen színes táncok mutatnak be. Fellépnek még Bálint Béla, a budapesti Vix opera volt művésze, B. Laruga Stefi színművésznő, Deák Kornél, az ismert kitűnő komikus, akik ez estén mutatkoznak be először az aradi közönségnek. A gazdag műsor után tánc reggelig. Jegyek előre válthatók a Forrai táncakadémia irodájában a meghívó felmutatása mellett, a Fehér Keresztben délután 3-6-ig.

Megnyílt a levélforgalom Magyarországgal.

Megjelent a cluji (kolozsvári) posta és távirada vezérigazgatóság rendelete a Magyarországgal való levélforgalom felvételéről. *Bulsan* Avram, az aradi posta- és távirada hivatal főnöke az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt a levélforgalom felvételéről a következőket mondotta:

— A levélváltás Románia és Magyarország között nehézségek nélkül fog megtörténni. A Magyar országba küldött leveleket feladás előtt nem kell előzőleg megcenzúráztatni, mert azokat a pályaud-

vari postahivatalnál már eddig is működött cenzurahivatal fogja átvizsgálni.

Egyébként *Bulsan* felügyelő a következő hivatalos közlést adta ki: A Direcțiunea Generala 83992. számú rendelete szerint Magyarországgal a levélforgalom megnyitott. A levelek a nemzetközi díjtétel szerint díjazandók, vagyis 20 grammig 25 bani, az ajánlási díj szintén 25 bani. Megjegyzem, hogy a levelek cenzurálásnak vannak alávétve.

A háztulajdonos nem kötelezhető építésre.

(A lakbérleti bizottság elvi jelentőségű döntése.)

Érdekes elvi jelentőségű döntést hozott ma a lakbérleti bizottság. Még *Guin* lakásügyi kormány biztos arra kötelezte *Lichtig* Hermant, a Piatza Avram Jancu (Szabadság-tér) 16. sz. ház tulajdonosát, hogy az udvarában levő világos raktárhelyiséget alakítsa át egy tisztviselő részére egy szoba, konyhás lakássá. *Lichtignek* az építkezés 10.000 leibe került, de amikor a tisztviselő be akart költözni, megtudta, hogy a kormánybiztos a lakást *Cell Fülöp* részére rekvirálta el. *Lichtig* *Cell Fülöp*től évi 3600 lei bért követelt, a lakáshivatal azonban mindössze évi 720 leiben állapította meg a ház-

bért. *Lichtig* felekezéssel élt a lakbérleti bizottsághoz, amely ma *Éles* Simon járásbíró elnöklete alatt elutasította a felekezést azal az indokolással, hogy egy udvari egy szobából és konyhából álló lakásért elegendő 720 lei házbér. Egyben elvileg kimondotta a lakbérleti bizottság, hogy a volt kormánybiztosnak az a rendelkezése, hogy *Lichtig* raktárából lakást építsen, törvénytelen volt, mert a háztulajdonost nem lehet arra kényszeríteni, hogy egy raktárból lakást építhessen. A döntés egyben megállapítja, hogy a kormánybiztosnak kizárólag lakások rekvirálására volt joga.

Százharmincezer galíciai.

BÉCS. A Reichspost írja: A budapesti rendőrség toloncügyi osztályán változatlanul erélyes munka folyik, hogy a galíciaiakat elszállítsák Budapest területéről. A detektívosztály házról-házra, lakásról lakásra járva végezte munkáját és pontos névsort készített, amelynek alapján a kerületi kapitányságra idézik a családfőket. Százharmincegyezer, a háboru alatt bevándorolt galíciait irtak össze. Indokolt esetben néhány héttel a rendőrbíró meghosszabbíthatja a galíciai családok tartózkodási engedélyét. Az összes kerületekből 20-30 ember kerül naponta a toloncházba. Mihelyt száznál többen vannak, már összeállítanak egy trans-

portot, amely elindul a piliscsabai tábor felé. Piliscsában is azonban 4-6 héttig maradnak, míg legsürgősebb ügyeiket elintézik, azután kényszermunkába kerülnek valamely internáló táborba, vagy a határra kísérik őket. Eddig már három ilyen transportment el.

A város új terhe.

A repatriáló és evakuáló hivatal vezetője azt a kérdést intézte a belügyi államtitkársághoz, hogy ki fizeti a két egyesített hivatal tisztviselőit? A válasz ma érkezett meg s eszerint az állam költségvetésében a repatriáló és evakuáló hivatal tisztviselőinek fizetése már nem szerepel és így a tisztviselők fizetése a város pénztárát terheli. A hivatal ma felterjesztést intézett dr. Moldo-

ván *Silvius* prefectushoz és ebben kéri a hivatal tisztviselői részére fizetésük kiutalását.

Hír Horthy távozásáról

BÉCS. A Wiener Sonn- und Montagszeitung azt a meg nem erősített hírt közli, hogy beavatott magyar politikai körökben komolyan számolnak Horthy kormányzó visszalépésével. Ugyanebből a forrásból közli a bécsi újság, hogy Olaszország József főherceget szeretné a magyar trónon látni. Amennyiben József főherceg kerülne a trónra, legidősebb fia, József Ferenc főherceg házasságot kötne egy olasz főhercegnővel.

A Sándor Pál-féle zsidók.

Budapest. A magyar nemzetgyűlés legutolsó ülésén *Kiss* Ferenc képviselő beszédében ostorozta a konjunkturás kereszténységet és azt hangoztatta, hogy az igazi kereszténységnek és az igazi keresztény ideáknak kell érvényre jutniuk. A kurzusos kereszténység egyik kezében bot van, amelylyel a zsidót üti, a másik kezében létrát tart, amelyen fel akar kapaszkodni. Csakis az igazi keresztény szellem fogja az országot rekonstruálni. Ezután *Sándor* Pál felé fordult és azt mondta, hogy a Sándor Pál-féle zsidó vallásu magyarok, akik sokkal többen vannak az országban, semmint gondolják, megbecsült tagjai a társadalomnak. Azonban azokkal, akik az emancipációt hegemoniává akarják fejleszteni, el kell bánni.

Új varázsvessző.

A vizkutató varázsvessző jut eszünkbe az alábbi hír olvasására, amely a Daily Expressben jelent meg: A lap azt írja, hogy Angliában egy csodálatos szerkezetet találtak fel, amelyvel gáz és ásványvizet lehet felkutatni. Az új szerkezet az X. sugarak és a Herz-féle hullámok kombinációján épült fel és ötven mérföldnyire körzetben felkutatja az aranyat, ólmot, rezet, cinket, petróleumot, szenet és más ásványokat, sőt azok pontos helyét és megközelítő mennyiségét is megjelöli. Az új szerkezet, amelyet már a jövő év elején alkalmazásba vesznek Angliában és Skóciában, forradalmi korszakot terem az ipari termelésben.

Diplomatának tilos az ital.

A newyorki World jelenti, hogy *Johnes* szenátor a napokban törvényjavaslatot terjeszt a szenátus elé, amely megtiltja, hogy az amerikai diplomáciai és konzuli testület tagjai a külföldön étkezésnél bort és likőrt fogyasszanak, vagy olyan klubok tagjai legyenek, amelyekben italokat is szolgálnak fel. A törvény elleni kihágás esetén a vétkes nagykövetek vagy konzulok, a közigazgatási ítéleteken kívül külön büntethetők hat hónaptól hat évig terjedő elzárással is. Tiltott italok: a bor, sör, likőr és minden más szeszes ital. A hír hozza angol távirali ügynökség megjegyzését, hogy amennyiben ez a javaslat törvényre válik, az Egyesült Államok londoni nagykövete nem vehet részt jövőformán egyetlen banketten vagy dinén sem.

HIREK.

Az idegen vallások ünnepei. Bucuresti. A nemzeti és vallási ünnepek napok megállapításával kapcsolatban a kultuszminiszter az országbeli idegen vallások ünnepeiről szóló kimutatást is előterjesztette a miniszterelnöknek.

Felfüggesztett állomásfőnökök. Jassy. Az itteni kerületi vasúti igazgatóság megállapította, hogy Barbori, Zorleni és Posesti állomások főnökei szabálytalanságokat követtek el és ezért a központi igazgatóságtól elmozdításukat kérte, amelyet az el is rendelt. Ugyanakkor felfüggesztették a posesesti raktár-főnököt is.

Kórházban elfogott főhadnagy. Erzsébet királyné-kórházban elfogták Judries János erdélyi származású főhadnagyot, aki egy okirathamisítási és két milliós sikkasztási ügybe keveredett. A főhadnagyot hat hónapra keresik, de csak most a kórházban akadnak rá. Átadják az ügyészségnek.

Karácsony az ügyészség fogházában. Sok megértéssel és melegséggel ünnepelték meg az idei karácsonyt az aradi ügyészség fogházában. Az ügyészkar jelenlétében délután 4 órakor kezdődött a karácsonyi ünnepség. A római katolikus, protestáns és evangélikus vallású rabok részére ekkor osztották szét a karácsonyi ajándékokat. Bodea Zorica ügyészségi tisztviselő nő huszféléret és kalácsot adományozott a társadalom megtevődöttjeinek és ezért külön elismerés illeti. Az ünnepély rendezéséért elismerés illeti dr. Crisan Aurél főügyészt, aki sok megértéssel igyekszik whitenni a rabok sorsán.

Mérnök az ügyészség fogházában. Tegnap óta az aradi ügyészség fogházának lakója Mayer János mérnök, a magyar földművelésügyi minisztérium alkalmazottja. A fiatal mérnök szülei látogatására érkezett Timisoarara (Temesvárra) és visszafelé menet tűz-kövel akart Budapestre szállítani. A határrendőrség azonban elfogta és többek között elkobozta tőle a nála levő leveleket és 3000 leit, amit Budapestre akart vinni.

Verekedés a kórházban. Az aradi köz-kórházban ma délután két ápolás alatt levő nő összeszólalkozott. A szóváltásnak súlyos következménye lett, mert az egyik nő kést kerített és a másik nőnek arcát és hátát összeszurkálta. A súlyosan sérült nő sebeit a jelenlevő orvos összevarrta és bekölte. Az esetről telefonon értesítették a rendőrséget, amely megindította a nyomozást.

Betörés az üzletvezetőségen. Az aradi üzletvezetőség pinchehelyiségében a rabok részére felállított cipész-műhelybe betörték s onnan 8 pár cipőt, több talpat és egy nagy darab bőrt elvittek. A lopást bizonyára olyanok követték el, akik bejáratosak a cipész-műhelybe. A megkárosított vasutasok kárpótlásul új cipőket kapnak.

A képző- és iparművészeti szalon szenzációs állandó kiállítása díjlanul meglekinthető délelőtt 10-től 1 óráig és délután 3-tól 7 óráig a Kultúrpalota kistermében.

Goga — a kisebbségekről

(Nézzünk szembe a valósággal.)

Bucuresti. Az Adeverul interjú közöl Goga Octaviánnal, a nemzetiségi kisebbségek részére létesített államtitkárságra nézve, a melynek a törvényjavaslata most ment keresztül a szenátuson és a kamara bizottságain. Goga miniszter a következőket mondotta:

— Más alkalommal is mondtam és most is ismétlem, hogy — úgy hiszem — tanultunk valamit tegnapi ellenségeink hibáiból. Hozzászoktunk, hogy szembe nézzünk a valósággal. A valóság azt mutatja nekünk, hogy a mi nemzeti államunk keretében, ha figyelemmel kísérjük a statisztikai adatokat, különböző kisebbségeket találunk, amelyek idegen nemzetiségeket képviselnek s amelyeket

vagy az ősidőkben, vagy későbbi kolonizálások infiltrációja helyezett ide. Ez valóság, amellyel szembe kell nézni. Ezeknek a kisebbségeknek, amelyeknek más a nyelvük, mások a kormányzati tradícióik, meg kell találniuk a helyüket a román állameszme keretében. Hogy a lelki közeledésnek ez a processzusa rendes formában menjen teljesebbé, kívánatos, hogy az állam különleges szervek útján vegye fel velük az érintkezést, csinálja meg a jog művét, mellőzve minden élességet és ügyelve ugyanakkor arra, hogy a sorsával teljesen megelégedett nép közepén ne nyilatkozhasznak meg centrifugális szándékok.

Négy volt népbiztost halálra ítélték.

(Bokányi, Vantus, dr. Agoston és Haubrich.)

Budapest. Ma délelőtt hirdette ki Stokker Antal elnök a volt népbiztosok bűnperében az ítéletet. A büntetőbírósg valamennyi vádlottat bűnösnek mondotta ki felfüggesztés, lázítás, gyilkosságra való felbujtás és pénzhamisítás büntetéseiben. Ezért a bíróság Bokányi Dezsőt, Vantus Károlyt, dr. Ágoston Pétert és Haubrich Józsefet öszsbüntetésül halálra ítélt.

te. Bujáki Ferencet, Dovcsák Antalt, Nyisztor Györgyöt, Kalmár Henriket, Kelen Józsefet és Szabados Sándort öszsbüntetésül életfogytiglani fegyházra ítélték. A pénzhamisítás büntetéseért valamennyi vádlottat 1000—1000 korona pénzbüntetésre és Szabados Sándort külön 4000 korona pénzbüntetésre ítélt a bíróság.

Meggyilkolt tolvaj. Kovaszincről ma azt jelentették az aradi ügyészségnek, hogy Cigány Mihály ottani lakos a községi fogdában meghalt. Cigány Mihály bort akart lopni az egyik szőlőből, de a csősz észrevette. Verekedésre került a sor s a csősz önvédelemből veresre verte Cigányt, akit azután a község fogdájaiba szállított. A pörüljárt tolvaj másnap reggel a fogdában meghalt. Dr. Sommer Nándor vizsgálóbíró kiutazott a helyszínre. Az orvosi vélemény megállapította, hogy Cigány halálát belső elvérzés okozta. A nyomozás még folyik, mert még nem sikerült megállapítani azt, hogy voltaképpen ki verte agyon Cigány Mihályt.

A mérnök lakása. Pap Tihamér mérnök a Vécsey-utcában levő lakásáért, amelyhez kert is tartozott, évi 3500 korona bért fizetett az eddigi háztulajdonosnak. Az új háztulajdonos, Moldován Mihály azonban magának tartotta

la meg a kerlet és egy szobát is elvett Papék lakásából. A mérnök a lakáshivatalhoz fordult, hogy új lakbért állapítson meg. A lakáshivatal Pap Tihamér lakbérét 1875 koronára redukálta. Moldován a lakbérleti bizottsághoz felebbezett a lakbér megállapítása ellen. A lakbérleti bizottság jóváhagyta a lakáshivatal halározatát, mert beigazolást nyert, hogy Pap Tihamér a lakásért és a kertért fizetett évi 3500 korona bért.

A házi béke megzavarása — felmondási ok. Riigner Róza háztulajdonos felmondott Horváth Berta és Etel nevű lakóinak, mert a ház békéjét megzavarták. A háztulajdonos a lakbérleti bizottsághoz fordult a felmondás érvényesítése végett. A mai tárgyaláson a tanúk beigazolták, hogy Horváth nővérek lényeg megzavarták a ház békéjét és

ezért a lakbérleti bizottság a felmondást érvényesítette.

oooooooooooooooo

Szokatlan cafélat.

A Nagyvárad Friss Ujság nem rég megírta, hogy Morár Teofil, budapesti orvostanhallgató, akitől azt írta, hogy Budapesten megkínózták, Oradeamarera (Nagyváradra) érkezett és a lap keddi számában a lap élén vastag betűkkel szedve a következő szokatlan cafélatot közli: Cafélat. Folyó évi december hó 19. Vasárnapi számunkban közölt, Morár Teofil által adott intervjura vonatkozó cikkünk egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Morár Teofil a mai napig senkinek sem adott egyetlen intervjut sem, így tehát a cikkben közölt adatok munkatársunk fantáziájának szüleménye. Rövidesen abban a helyzetben leszünk, hogy Morár Teofilnak egy részletes emlékiratát közöljük mindazon szervezkedésekről, amiket a magyar börtönökben átélt.

MOZI.

* **A mozgóképszínházak műsora.** December 29-én az Apollóban: Az álarcos ember. Bűnügyi dráma. — Az Urániában: A bűn lovagjai. Társadalmi dráma.

* **A bűn lovagjai — az Urániában.** Balzac, az irás nagy művészenek egyik legértékesebb regényét, a Bűn lovagjai láttuk tegnap az Urániában. Mindazt a sok életmélységet, filozófiát és csipős szatírákat, amivel Balzac felfépítette e hatalmas regényét, hamisítatlan tökélyvel adja vissza a pompás film. A társadalom elősidieiről leplezettebb író aigha mert írni. A bűn lovagjai kerülnek a becsületes, produktív munkál s mások kizsákmányolásából élnek. A magasabb társadalmi rétegekben, az előkelő levegőben különösen hálás talajra találunk, ahol zavartalanabban üzhetik mesterségüket. A dráma főszerepében Mady Christians, ez a csodálatos művész nő nyújt elsőrangú alakítást. A bűn lovagjait még szerdán vetíti az Uránia.

* **Az álarcos ember — az Apollóban.** Ritkán látott az aradi közönség oly érdekes és művészi filmet, mint amelyet tegnap mutatott be az Apolló színház. Az álarcos ember a legizgalmasabb bűnügyi drámák egyike, amely nem kitalaposott utakon halad, hanem mesészövése egészen eredeti s meglepő fordulatokban gazdag. Nagyban emeli a film értékét, hogy a felvételek szinte festőien szépek, a történet nagy része a francia Rivéria napsütéses ragyogásában játszódik s Nizza ezerszinü pompáját varázsolja elénk. A közönség a premieren szinte frenetikus tetszéssel fogadta a grandiózus filmet, amelyet még két napig tart műsoron az Apolló színház.

A szerkesztésért ideiglenesen
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Csatorai: ALEX. FRUGINA

Aranyat, ezüstöt bármilyen mennyiségben a legmagasabb áron vesz a **BRANDESZ-féle** Központi Any-beváltó Ékszerész **ARADON**, Bulevardul Regele Ferdinand I. (József fncg.-ut) 12.

Apró hirdetések

Alkalmazás.

MINDENMEMŐ kézimunkát és cigaretta-öltést vállalok. Cim a kiadóban. 0013

URANIA SZINHÁZUNK részére keresünk vállalkozót, aki 4-6 tagból álló szalonzenekart szerezne. Ajánlatokat Apolló irodában leadni kérünk. 5243

Vétel és eladás.

HAT ÉVES, figyermeknek való crém scheviott ruha, sötétkék téllkabát, ezüst cigarettatárca eladó. Strada Consistoriului (Barthányi-utca) 23. szám, I. em. jobbra. 900

CSEPLŐGARNITURA 8 HP, erejű, egy bőr és vászonszíjjal, kis szíjjal, teljesen jókarban, eladó. Cim a kiadóban. 5248

KÖLNVIZ készítéshez, eszencia, „Schmil”, bármily mennyiségben kapható Voitek Kálmán gyógyszerárúházaiban. 5249

GYÓGYTEJ (kóser) és **JOGHURT** kapható kis babáknak, vagy betegeknek. Naponta kétszer friss fejes. Cim: Wallinger hirdetőjében. 9976

LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB karácsonyi ajándékok a Salon Artistiqueben Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. I. 10351

KÖNYVTÁRAKAT, hangjegyeket, festményeket és bélyeggyűjteményeket vesz Kerpel könyvkereskedés. 924

Ingtalan.

TISZTVISELŐ v. munkásház lid közelében eladó. Werner. Zsigmondháza 57. 5254

Oktatás.

PERFECT német, francia oktatást és társalgási órákat adok. Bővebbet Határ-utca 4a) 500

Ellátás.

ÖZVEGY URI 'ASSZONYNÁL' ebéd és vacsora kapható, esetleg teljes ellátással is. Cim a kiadóban. 5250

EGY-KÉT INTELLIGENS fiatalember uricsaládnál teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóhivatalban. 5253

Különféle.

RUGANYOS matracot nagyon olcsón készítek elsőrendű anyaggal. Zseleny. Botond-utca 4. 5231

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetés és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-u.) és Mandl, Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papirüzlete.

Valódi

Palma gumi sarok és Gumi Dragán

érkezett:

I. VASS bőrkereskedésben Piata Avram Iancu (Szabadság-tér, Hammer-ház.) 10826

Gyógyszerkülönlegességek:

Balla, Chinoin, Keleti és Murányi, Marberger, Örkény, Richter, Rózsavölgyi készítményei. Neosalvarsan I—VI. Eau de Colozne 411. Kielhauser, Lechner, Lamotte, Oja, Sarg, Yos pipercikkek megérkeztek. 5201

Vojtek Kálmán
gyógyszertára, ARADON.

Az olasz Rasputin.

A nápolyi esküdtbíróóság előtt olyan pert tárgyainak, amely az olasz közönség legnagyobb érdeklődését váltotta ki. A vádlott egy *Csavolino* nevű barát, akit a nép akasztófára való barátinak nevez és aki a múlt évben csak azért ölte meg *Grossit*, a franciskánosok gvardiáját, hogy kirabolhassa. A barát gyakran kért pénzt a gvardiántól, hogy bukott nőkkel folytatott szerelmeit megújíthassa és mikor végül a gvardián megtagadta a pénzbeli segílyt. *Csavolino* bevonszolta őt cellájába, ahol kötéllel megfojtotta. A tárgyaláson a barát életének kötetekre menő titkai tárultak fel. Ézer és ezer olyan szerelmes levelet találta nála, amelyek a legelőkelőbb társadalmi állású nőktől származnak. A barát büvölő hatással volt a nőkre, akik útjába kerültek. Szerelmeinek sorozatát *Zitta di Castalloban* kezdte meg *Umbra* grófnővel, egy 15 éves leány anyjával. A grófnő első látásra heves szerelemre gyulladt a szerzetesi ruhába öltözött kalandor iránt. De nemesak az anya irt a szerelemtől lángoló leveleket *Csavolinohoz*, hanem 15 éves leánya is. A vádlott *Zitta di Castalloból* Poccana-rolába ment, ahol egy jobb család leánya esett áldozatául. Ez is mindenét feláldozta a barátért, aki

Egy szerzetes gyilkossága és kalandjai.

kihasznlta és elszedte egész vagyonyát. Majd egy harmadik nő következett, akit csakhamar egy *Mária* nevű kedveséért hagyott iaképnél. Ez a *Mária* a legérdekesebb összes áldozatai között. Szentimentális fiatal leány volt, aki különös lelki vonzódást érzett condagai Szent Lajos iránt és *Csavalino* barát karjaiba ennek a szenthez való hasonlatossága szédítette. Azonban a sok megcsalt nő megbosszulója váratlanul felült *Nina d'Ambrozio* táncosnő személyében, akit *Csavalino* egy varietében fedezett fel és akibe végzetesen beleszeretett. A táncosnő gyötörte a barátot és állandóan pénzt követelt tőle. *Csavalino* adott, mikor pedig minden forrása kiapadt, elhatározta, hogy gyilkolni fog. Miután megölte és kirabolta áldozatát, boldogan és vigan sietett vissza *Ninájához*. Ott fogták el a táncosnő feljelentésére a rendőrség emberei részeg tivornyázás közben. *Csavalino* a bíróság előtt hideg egykedvűséggel ismerte be a bűncselekményt. Ugy beszélt, mint egy igazi szónok és gesztusai hasonlítottak egy régi stílusú színész gesztusaihoz. Átkozta szerelmeit, akik ide juttatták. Tagadta, hogy előre mefontolta volna tettét és kijelentette, hogy nem bocsánatot, hanem igazságot kér.

Málnási Maria gyógyásványviz

kínzó nyálkázódó, Boholtli lithyumos savanyu viz, borral és possgóval elsőrangú ital. Kapható minden jobb fűszerkereskedésben. Főraktár Arad és Temesmegyékre 5239

Nicolae Kardos ásványviznagy-kereskedőnél **Arad.** Bekapcsolt telefon 686

Névjegyeket, levélpapírokat, meghívókat, üzleti és hivatali NYOMTATVÁNYOKAT

kisebb-nagyobb mennyiségben legjutányosabb, legcsinosabb kivitelben és legjobb papíroson készít az

Aradi Közlöny nyomdája

:: (Az Arad-csanádi egyesült vasutak palotájában.) ::

Reszelők, esztergapad-béls. kör-keret- és szalagfűrészek. csavarkulcsok. acélfűrészek. spirális furók, parallel csavar-metszők azonnal eladók 5246

Friedmann & Co.
WIEN, Daungasse No 1a.

Cseh 9967

TABLAÜVEGET, LAMPACSOVEKET

Üvegárut, lámpáárut előnyöccen árúllt:
Arminio Kohn si Fratele
Kohn Armin és Testvére
Üvegkereskedése Str. Bucur (Bötvös-ut) 11

Figyelem! Elsőrendű gyöngy-barkas tehen és pilling, valamint eruppon-tal p 115 Lelőért kapható: 9976

IGNATIE BLEIER
Börkereskedésben, Beckó-utca 1. szám.

Kékitős-üvegeket
„Korona” kékitős formáját átvesz: 9977

IRITZ festéküzlet,
ARAD, Lázár-Vilmos-utca.

C. F. R. Direcțiunea Regionala Arad. No. 23436—920. III.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

A C. F. R. államvasutak aradi üzletvezetősége az 1921. évre szükséges közönséges és váltó tölgytalpa szállítására ezennel nyilvános versenyfolyarálást hirdel. A megközelítő szükséglet 15.800 darab 270 cm. hosszú, 67.500 darab 250 cm. hosszú, 34.300 darab 220 cm. hosszú, 1000 darab 170 cm. hosszú és 53.900 darab 150 cm. hosszú tölgytalpa, végül 530 m² méretűgyék szerinti tölgyváltótalpa.

A részletes versenyfolyarálási felhívás és az ajánlattételre használandó ajánlati irlapok az államvasutak vala mennyi igazgatóságánál megtekinthetők s azokat kívánatra az aradi igazgatóság egy példányban megküldi.

A szállításra vonatkozó 30001—913. szám alatt új, általános és 35334.908. sz. különleges feltételek valamennyi igazgatóságnál szintén megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1921. évi január hó 17-ik napjának déli 12 órájáig Aradon Piata Steian Cel Mare (Vilmos császár-tér) I. szám, I. emelet 15. ajtó alatt kell benyújtani és a banatpénz legkésőbb a megelőző nap, vagyis 1921. január 16-án déli 12 óráig az alulirt igazgatóság gyűjtepénztáránál le kell tenni. Arad, 1920. évi november havában.

Directiunea Regionala C. F. R. din Arad. 5247

Iuon Köö

kézmű és divatszövet áruház

Boros Béni-tér 16. (Wanicsek ház)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát kézmű és részösáru cikkekben, nagyban és kis-csinyben. 10021

Atköltözéseket

ugy helyben mint vidékre zárt és nyitott koasikkal, felelősség mellett olcsón végez

Eliás Lipót Fia
szállító 4692
Arad, Str. Emineson (Deák F.-u.) 36.

Elsőrendű szövőcérna és szövőgyapot (aradi textil gyár gyártmányát), valamint rövid-, köt- és szövött-áruknban dusan felszerelt raktárát ajánlja 4038

Hirschteld és Társa
Str. Moise Nicara Arad, Peldó-utca 1. sz. (Bing-ház).